

Instytucja warunkowego zawieszenia kary - przepisy intertemporalne

19.6.2026 - Opublikował: Anna Wołoszczak | Trybunał Konstytucyjny

24 czerwca 2026 r. o godz. 10:30 Trybunał Konstytucyjny ogłosi orzeczenie wydane w sprawie pytania prawnego Sądu Apelacyjnego w Lublinie II Wydział Karny dotyczącego instytucji warunkowego zawieszenia kary - przepisy intertemporalne.

Pytanie prawne czy art. 8 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego i niektórych innych ustaw w zakresie, w jakim do spraw wszczętych przed dniem jej wejścia w życie nakazuje stosować jej przepisy, co oznacza brak możliwości zastosowania wobec skazanego uchylonego tą ustawą art. 152 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy jest zgodny z art. 32 ust. 1 w zw. z art. 2, art. 42 ust. 1 i art. 45 ust. 1 Konstytucji RP.

Sąd pytający wskazuje, że zaskarżony przepis nakazuje stosować postanowienia ustawy nowelizującej również do spraw wszczętych przed dniem jej wejścia w życie (z wyjątkami przewidzianymi w dalszej części ustawy nowelizującej). Jednocześnie, zgodnie z art. 2 pkt 3 ustawy nowelizującej, uchylony został art. 152 k.k.w. W konsekwencji, art. 152 k.k.w., po rozpoczęciu obowiązywania ustawy nowelizującej, przestał mieć zastosowanie nie tylko do spraw (postępowań) przyszłych, ale także do spraw wszczętych przed jej wejściem w życie i toczących się do chwili obecnej.

Zdaniem sądu pytającego kwestionowana regulacja narusza konstytucyjną zasadę równości wobec prawa w sytuacji, w której podmioty charakteryzujące się wspólną cechą relewantną znajdują się w innej sytuacji prawnej wskutek odmiennej daty rozpatrzenia ich wniosku o warunkowe zawieszenie wykonania kary. Mianowicie podmiot, którego wniosek sąd rozpatrzy przed wejściem w życie ustawy nowelizującej, może liczyć na jego merytoryczne rozstrzygnięcie, podczas gdy postępowania w sprawie wniosków, które nie zostały rozpatrzone przed datą rozpoczęcia obowiązywania ustawy nowelizującej, zostaną umorzone. Skutek taki jest następstwem uchylecia art. 152 k.k.w. w związku z wejściem w życie kwestionowanej w niniejszym pytaniu prawnym ustawy nowelizującej. W ocenie sądu pytającego sytuacja taka powoduje nadużycie prawa karnego wykonawczego jako narzędzia polityki karania zależnej wyłącznie od władzy wykonawczej i ustawodawczej.

W ocenie sądu pytającego, w niniejszej sprawie następuje ponadto ominięcie gwarancji wyrażonych w art. 42 ust. 1 Konstytucji, albowiem dochodzi do sytuacji, że kara pozbawienia wolności orzeczona z poszanowaniem nakazów wynikających z gwarancji wyrażonej w art. 42 ust. 1 Konstytucji podlegałaby w postępowaniu wykonawczym modyfikacjom nierespektującym tych nakazów. Jako potwierdzenie powyższej tezy, Sąd wskazuje naruszenie zasady *lex severior retro non agit* (nakaz stosowania ustawy względniejszej dla sprawcy).

Skład orzekający Trybunału Konstytucyjnego: sędzia TK Stanisław Piotrowicz - przewodniczący, sędzia TK Justyn Piskorski - sprawozdawca, wiceprezes TK Bartłomiej Sochański, sędzia TK Jakub Stelina, sędzia TK Rafał Wojciechowski.

<https://trybunal.gov.pl/postepowanie-i-orzeczenia/komunikaty-prasowe/komunikaty-przed/art/instytucja-warunkowego-zawieszenia-kary-przepisy-intertemporalne-2>